

Upravni sud Republike Hrvatske

Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj 108/96)

Članak 2. stavak 6.

BEZ NALAZA I MIŠLJENJA LIJEČNIČKOG POVJERENSTVA (STAVAK 4. ČLANAK 44. ZAKONA) NE MOŽE SE UTVRDITI JE LI BOLEST NEPOSREDNA POSLJEDICA SUDJELOVANJA U OBRANI SUVERENITETA REPUBLIKE HRVATSKE. (Odluka Upravnog suda Republike Hrvatske, broj: Us-9684/1997 od 8. travnja 1999.)

“Odredbom stavka 6. članka 2. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine broj 108/96) propisano je da je HRVI Domovinskog rata i osoba iz stavka 4. i 5. ovoga članka kojoj je oštećenje organizma nastalo zbog bolesti ili pogoršanja bolesti, koje su neposredna posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Stavkom 5. navedenog članka Zakona propisano je da je HRVI Domovinskog rata i osoba kojoj je organizam oštećen najmanje 20% zbog rane ili ozljede koju je dobila pri obavljanju vojnih ili drugih dužnosti po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u razdoblju od 30. svibnja 1990. do 30. lipnja 1996. godine.

Nalaz i mišljenje o oštećenju organizma, koje je nastalo pod okolnostima iz članka 2. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i

članova njihovih obitelji, daju liječnička povjerenstva Ministarstva obrane u prvom i drugom stupnju, sukladno odredbama ovoga zakona i Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (stavak 4. članka 44. Zakona).

Tuženo tijelo odbija tužitelja sa zahtjevom za utvrđivanje svojstva hrvatskoga ratnoga vojnog invalida obrazlažući da, prema podacima ratnog puta, njegova bolest nije neposredna posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, pod kojim se podrazumijeva oružani otpor agresoru i svako djelovanje u izravnoj svezi s tim otporom. U postupku revizije nije niti pribavilo nalaz i mišljenje drugostupanjskog liječničkog povjerenstva.

Prema podacima spisa predmeta tužitelj je bio pričuvni pripadnik Hrvatske vojske u određenim razdobljima i izvršavao određene dužnosti po nalogu nadređenih. U takvoj situaciji, uzimajući u obzir naprijed citirane odredbe Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, tuženo tijelo bilo je dužno ocijeniti radi li se o dužnostima koje bi se mogle podvesti pod stavak 5. članka 2. Zakona te radi utvrđenja je li bolest ili pogoršanje bolesti neposredna posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, pribaviti nalaz i mišljenje liječničkog povjerenstva drugoga stupnja.

Budući da nije tako postupilo, osporeno rješenje temelji se na nepotpuno utvrđenoj činjeničnom stanju koje je moglo uzrokovati pogrešnu primjenu materijalnog prava, čime tuženo tijelo nije pravilno iskoristilo svoja revizijska ovlaštenja iz članka 82. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (Narodne novine broj 86/92 - pročišćeni tekst, 58/93, 2/94, 76/94 i 108/95), pa je osporeno rješenje nezakonito."

Članak 3.

ZA UTVRĐENJE BROJA ČLANOVA UŽE OBITELJI HRVATSKOG BRANITELJA NIJE ODLUČNO RADI LI SE O MALOLJETNOJ ILI PUNOLJETNOJ DJECI.

(Odluka Upravnog suda Republike Hrvatske, broj: Us-8931/1997 od 4. veljače 1999.)

"Osporeno rješenje tuženog tijela doneseno je pozivom na odredbe Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji

(Narodne novine, broj 108/96) te odredbe Uredbe o mjerilima za stambeno zbrinjavanje HRVI Domovinskog rata i članova obitelji poginuloga, umrloga i zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja (Narodne novine, broj 36/97) pa se tako, sukladno odredbama citirane uredbe, zbrinjavanje provodi do djelom stanova i stambenih kredita te korištenjem prava na obnovu odgovarajuće stambene površine, sukladno Zakonu o obnovi (Narodne novine, broj 24/96) i Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Člankom 11. stavkom 1. spomenute uredbe propisano je da se odgovarajući stan određuje prema broju članova obitelji iz članka 3. navedenog zakona te se, u smislu članka 3., članovima obitelji smatraju bračni drug, djeca rođena u braku ili izvan braka, posvojena i pastorčad (članovi uže obitelji), roditelji, očuh, maćeha i posvojitelji.

Dakle, kada je riječ o djeci kao članovima obitelji, prethodna odredba ne pravi razliku između punoljetne i maloljetne osobe, zbog čega nije jasno u kojoj odredbi tuženo tijelo nalazi uporište za zaključak da se u predmetnom slučaju porodično domaćinstvo tužiteljice sastoji od dva člana, iako iz podataka spisa predmeta proizlazi da tužiteljica u stambenoj kući u M., V. b. 54. živi u porodičnom domaćinstvu s troje djece, rođene u braku s pok. suprugom M. V."

Članak 3. stavak 2.

ČLANOM UŽE OBITELJI SMATRA SE IZVANBRAČNI DRUG KOJI S HRVATSKIM BRANITELJEM IMA DIJETE, BEZ OBZIRA NA TO JE LI DIJETE ROĐENO U TIJEKU TE ZAJEDNICE ILI PRIJE.

(Odluka Upravnog suda Republike Hrvatske, broj: Us-8289/1998 od 27. listopada 1999.)

"Prema odredbi članka 52. stavka 1. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine broj 108/96), članovi obitelji hrvatskog branitelja koji je poginuo, umro ili nestao pod okolnostima iz članka 2. ovoga zakona, ili je od rane, ozljede ili bolesti zadobivene pod tim okolnostima umro u roku od godine dana nakon

ranjavanja, ozljede ili bolesti, odnosno najkasnije do 30. lipnja 1997., imaju pravo na obiteljsku invalidninu pod uvjetima i u visini propisanim Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, ukoliko ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Odredbom stavka 2. članka 3. navedenog zakona propisano je da se članom uže obitelji smatra i izvanbračni drug koji s hrvatskim braniteljem ima dijete i s kojim živi, odnosno do njegove je smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje godinu dana.

Iz podataka spisa predmeta razvidno je da je Z. S., pripadnik 82. samostalnoga sunjskog bataljuna, poginuo u akciji 5. studenog 1991. u S. Nadalje je razvidno da je od 22. lipnja 1989. do smrti živio u izvanbračnoj zajednici s tužiteljicom (rješenje Općinskog suda u S. broj: RI 11/97, od 21. ožujka 1997.) te da imaju zajedničko dijete D. S., rođeno 1. travnja 1969.

Prema ocjeni Suda, navedene činjenice pokazuju da se tužiteljica ima smatrati članom uže obitelji hrvatskog branitelja, u smislu naprijed citirane zakonske odredbe. Ovo stoga što je nesporno utvrđeno postojanje izvanbračne zajednice i zajedničkog kućanstva u razdoblju znatno dužem od godine dana prije smrti hrvatskog branitelja, kao i činjenice da tužiteljica i pokojni hrvatski branitelj imaju zajedničko dijete. Nije od značenja za primjer navedene zakonske odredbe okolnost je li dijete rođeno za vrijeme trajanja izvanbračne zajednice, u odnosu koji po svojem sadržaju nije imao značajke izvanbračne zajednice, ili tijekom braka koji je prethodio izvanbračnoj zajednici, kao što je u ovom predmetu slučaj.”

Članak 7. stavak 2.

AKO JE HRVATSKI BRANITELJ NAKON SAMOVOLJNOG
NAPUŠTANJA POSTROJBE PONOVRNO MOBILIZIRAN I
TADA OZLIJEĐEN, NE MOŽE SE ODBITI NJEGOV ZA-
HTJEV ZA PRIZNANJE SVOJSTVA HRVATSKOGA RAT-
NOGA VOJNOG INVALIDA ZBOG RANIJEGA SAMO-
VOLJNOG NAPUŠTANJA POSTROJBE.

(Odluka Upravnog suda Republike Hrvatske, broj: Us-5751/1998
od 30. rujna 1999.)

“Odredbom članka 7. stavka 2. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj 108/96) propisano je da prava utvrđena ovim zakonom ne mogu ostvariti ni osobe koje su se u Domovinskom ratu same ranile radi izbjegavanja vojne obveze, niti osobe koje su samovoljno ili bez dopuštenja nadležnog zapovjednika napustile postrojbe u bilo kojem razdoblju ili se nisu odazvale mobilizaciji.

Tuženo je tijelo, odlučujući o žalbi i ujedno u postupku revizije prvostupanjskog rješenja, odbilo žalbu tužitelja i poništilo prvostupanjsko rješenje, te odbilo zahtjev tužitelja za utvrđivanje svojstva hrvatskoga ratnoga vojnog invalida, uz obrazloženje da je iz potvrde izdane od VP 2133 R. od 14. ožujka 1997. vidljivo da je tužitelj 9. listopada 1992. samovoljno napustio postrojbu, pa ne može sukladno članku 7. stavku 2. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj 108/96) ostvariti pravo iz članka 2. stavka 4. i 6. istog zakona na utvrđivanje svojstva hrvatskoga ratnoga vojnog invalida.

Iz navedene potvrde proizlazi da je tužitelj zajedno s još 30 vojnih obveznika samovoljno napustio postrojbu i otišao u R. Međutim, spisu je priložena i potvrda Ureda za obranu R. od 15. svibnja 1996. iz koje proizlazi da je tužitelj ponovo mobiliziran u vremenu od 16. siječnja 1995. do 25. svibnja 1995., kada je demobiliziran, a iz izvješća o povredi od 20. srpnja 1995. vidljivo je da je tužitelj 15. svibnja 1995. na položaju, izlazeći iz motornog vozila, zadobio udarac u koljeno i zbog težine povrede upućen na Odjel za skrb R. i demobiliziran 25. svibnja 1995. Iz liječničke svjedodžbe od 25. svibnja 1995. proizlazi da je tužitelj na položaju zadobio ozljedu i upućen na skrb, a spisu je priložena i daljnja medicinska dokumentacija o liječenju tužitelja.

Prema ocjeni Suda, u postupku koji je prethodio donošenju pobijanog rješenja, činjenično stanje nije potpuno utvrđeno pa se za sada prigovor tužitelja da, zbog ozljede koju je zadobio tijekom sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, ispunjava uvjete za utvrđivanje svojstva hrvatskoga ratnoga vojnog invalida, ne može otkloniti. Naime, kako iz podataka u spisu proizlazi kao nesporno da je tužitelj, nakon samovoljnog napuštanja postrojbe, bio ponovo mobiliziran, kada je i zadobio ozljedu zbog koje je podnio zahtjev za utvrđivanje svojstva hrvatskoga ratnoga vojnog invalida, Sud misli da tuženo tijelo nije imalo zakonsku osnovu da tužitelja, u konkretnom slučaju primjenom citirane odredbe članka 7. stavka 2. Zakona, odbije sa zahtjevom za utvrđivanje svojstva hrvatskoga ratnoga vojnog invalida.

Osim toga, u postupku koji je prethodio donošenju pobijanog rješenja tuženo tijelo nije pribavilo nalaz i mišljenje nadležne liječničke komisije o oštećenju organizma tužitelja zbog navedene ozljede i bolesti, kako je u obvezi sukladno članku 82. stavku 4. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (Narodne novine, broj 86/92 - pročišćeni tekst, 58/93, 2/94, 76/94 i 108/95)."

Priredila Mira Štern*